

Cvičení z rodinného práva

**Prof. JUDr. Zdeňka Králíčková, Ph.D.
Mgr. Martin Kornel, Ph.D.**

2021/2022

SYLABUS II

Zánik manželství a jeho zrušení rozvodem.

A. TEORETICKÁ ČÁST

Není nutné písemné zpracování. Nastudujte zákon a učebnici tak, abyste byli schopni odpovědět na následující otázky.

1. Kdy a z jakých důvodů lze manžela prohlásit za mrtvého? Kterým okamžikem zaniká manželství z důvodu prohlášení manžela za mrtvého? Jak je tomu u prohlášení za nezvěstného?
2. Jaké právní následky jsou spojeny se zánikem manželství smrtí některého z manželů?
3. Může pozůstalý manžel uzavřít nové manželství?
4. Platí stejná odpověď i pro „pozůstalého“ manžela, jehož manžel byl prohlášen za mrtvého?
5. Jaké další způsoby zániku manželství zná český právní řád?
6. Co je to kvalifikovaný rozvrat manželství a kdy je nutné jej tvrdit a dokazovat? Jak je tomu s příčinami rozvratu ve vazbě na dokazování – rozlište tzv. spory a tzv. nespory. Znáte i jiné rozvodové důvody ve vazbě na historické a zahraniční právní úpravy?
7. Lze manželství rozvést proti vůli jednoho z manželů?
8. Existuje absolutní překážka, pro kterou nesmí soud manželství rozvést?
9. Jaká je podstata tzv. nesporného rozvodu? Na čem se musí manželé dohodnout?
10. Jaké objektivní a subjektivní podmínky musí být dále splněny, aby rozvod manželství proběhl jako tzv. nesporný rozvod?
11. Kterým okamžikem je manželství rozvedeno?
12. Jaké jsou důsledky rozvodu manželství v rovině statusové, osobní a majetkové?
13. Jakým způsobem lze vypořádat SJM a společné bydlení?
14. Jak je tomu s vyživovací povinností po rozvodu? Účel, význam.
15. Jak upravuje zákon rozvod manželů, kteří jsou rodiči nezletilých nesvéprávných dětí?
16. Vysvětlete pojmy společná, střídavá a výlučná péče.
17. Ke kterým hodnotám a zájmům má soud při rozhodování o výchově nezletilých dětí přihlídnout? Zaobírejte se judikaturou ESLP a ÚS.

18. Zvýhodňuje, resp. znevýhodňuje český právní řád postavení rodiče (podle pohlaví) při rozhodování o péči, styku a výživě nezletilých dětí?
19. Kdo v soudním řízení hájí zájmy nezletilých dětí? Má dítě právo vyjádřit se k otázkám péče a výživy, resp. styku/kontaktu?
20. Zaobírejte se procesními aspekty rozvodu, včetně rozvodu s nezletilými dětmi.

B. PRAKTICKÁ ČÁST.

Zpracujte písemně.

1. ROZVOD SE ZJIŠŤOVÁNÍM PŘÍČIN ROZVRATU, TZV. SPORNÝ ROZVOD A TVRDOSTNÍ KLAUZULE

Manželství Adama a Evy trvá již déle pět let. Narodilo se jim jedno dítě, kterému jsou dva roky. Eva se během čerpání rodičovské dovolené při procházkách s kočárkem seznámila se sousedem, který ji byl sympaticky a záhy se s ním začala intimně stýkat.

Adam se o této skutečnosti dozvěděl náhodně před několika týdny. Zhroutil se, pokusil se o sebevraždu a v návaznosti na to byl 3 měsíce hospitalizován na psychiatrické léčebně. Nyní již je zpět doma a byl by rád, pokud by se manželství podařilo zachránit. Eva se však v momentě, kdy její románek vyšel najevo, rozhodla manželství ukončit. Opustila společnou domácnost, nastěhovala se k sousedovi i s nezletilým dítětem a podala u příslušného soudu návrh na rozvod manželství.

Odpovězte písemně:

1. Jaké zákonné podmínky musí být splněny, aby bylo možné manželství Adama a Evy rozvést?
2. Jaké konkrétní kroky byste poradili Adamovi jako advokáti?

Vypracujte:

1. Petit návrhu na tzv. sporný rozvod manželství a přehled důkazů, které byste v rámci řízení navrhovali provést jako navrhovatelka - manželka.
2. Vyjádření Adama ve vazbě na tzv. tvrdostní klauzuli.

2. ROZVOD BEZ ZJIŠŤOVÁNÍ PŘÍČIN ROZVRATU

TZV. NESPORNÝ ROZVOD

Manželství mezi Adamem a Evou bylo uzavřeno před jedenácti měsíci, nicméně již krátce po svatbě se manželé pohádali a Adam se odstěhoval z Evina nájemního bytu zpět do bytu ve svém vlastnictví, který dříve pronajímal. Adam za trvání manželství splácel ze své mzdy také splátky hypotečního úvěru, s jehož pomocí si před lety tento byt pořídil. Vzhledem k tomu, že již ani jeden z manželů nehodlá obnovit manželské soužití, rádi by Eva a Adam dosáhli rychle rozvodu manželství.

Před uzavřením manželství uzavřeli Adam s Evou předmanželskou smlouvu, na jejímž základě se Adam zavázal zaplatit Evě v případě rozvodu manželství odbytné ve výši 500 000 Kč. Eva se tohoto práva nechce vzdát. Adam je ochoten Evě tuto částku vyplatit za podmínky, že bude souhlasit s vypořádáním společného jmění manželů v zákonném režimu tak, že rekreační apartmán v Krkonoších nabytý za trvání manželství případně pro dobu po rozvodu do jeho výlučného vlastnictví. Byl pořízen zejména z finančních darů od Adamových movitých rodičů.

Odpovězte písemně:

1. Jak byste jako advokáti doporučili Evě postupovat, aby bylo manželství rozvedeno co nejdříve? Jaké podmínky by musely být za tímto účelem splněny?
2. Mohla by Eva vůči Adamovi uplatňovat nějaká práva v souvislosti s jeho opuštěním rodinné domácnosti nebo v souvislosti se splátkami úvěru, který sloužil na pořízení bytu v jeho výlučném vlastnictví?
3. Posuďte platnost ujednání předmanželské smlouvy o odbytném.

Vypracujte:

Koncept příslušných ustanovení majetkové smlouvy manželů pro účely tzv. nesporného rozvodu, kterými bude upraveno

- a. vypořádání společného jmění manželů (co do rozsahu SJM vycházejte pouze ze zadání);
- b. práva a povinnosti společného bydlení (nájem) pro dobu po rozvodu manželství;
- c. problematika výživného pro Evu.

3. ROZVOD RODIČŮ NEZLETILÝCH NESVÉPRÁVNÝCH DĚTÍ: VÝLUČNÁ OSOBNÍ PÉČE O DÍTĚ A PODSTATNÁ ZMĚNA POMĚRŮ

Manželství Adama a Evy bylo před deseti lety rozvedeno. V řízení o rozvod manželství se prokázala Adamova nevěra. Vyšlo najevo, že Adam čeká dítě s jinou ženou. Práva a povinnosti ke společným nezletilým dětem byla upravena rozhodnutím soudu tak, že se dvojčata se svěřují *do „výchovy“ matce* a otci se ukládá povinnost každý měsíc „přispívat“ na jejich výživu částkou 4500 Kč.

Adam se vždy o dvojčata z prvního manželství zajímal, nad rámec své vyživovací povinnosti jim kupoval dárky, bral je na dovolenou atd. Poslední rok u něj děti dokonce trávily více času, než stanovilo soudní rozhodnutí. Na svého nového sourozence dvojčata rychle zvykla.

Eva vždy řádně plnila svoji úlohu matky. Děti výborně prospívaly ve škole, navštěvovaly zájmové kroužky apod.

Před cca půl rokem přišla Adamova nová manželka o zaměstnání. Vzhledem k Adamovu nadstandardnímu příjmu se rozhodla, že „zůstane v domácnosti“. Adam poté vyjádřil přání, aby jeho děti z dřívějšího manželství žily s nimi. Adam proto kontaktoval Evu a sdělil jí, že by si přál svěřením dětí *do své „výchovy“*. Je ochoten přistoupit i na *střídavou „výchovu“* s intervalem 14 dnů. Eva odmítá. Má za to, že nic není třeba měnit, snad jen výši výživného.

Vypracujte odpovědi na následující otázky:

1. Definujte pojem „výchova dětí“. Rozlište „výchovu“ v širším a užším slova smyslu a odlište od „osobní péče“ s odkazy na zákon. Zabývejte se interpretací slov „*výchova matky*“ uvedenými ve výše cit. rozsudku.
2. Kdy může soud rozhodnout o změně výchovného prostředí? Jak by měla argumentovat Eva, pokud se změnou nesouhlasí? Co byste jí poradili jako advokáti? Jak byste argumentovali jako advokáti Adama?
3. Za jakých podmínek lze děti svěřit do společné nebo střídavé „péče“ obou rodičů? Odpovězte obecně i v návaznosti na případ.

Vypracujte písemně:

Koncept příslušných ustanovení dohody rodičů dítěte o úpravě tzv. širšího styku s nezletilým dítětem.